

MOTIE

MOTIE over de inburgering van statushouders in Wassenaar

De gemeenteraad van Wassenaar;

in vergadering bijeen op 25 november 2025;

gehoord:

de presentatie van het rapport van de Rekenkamer op 1 oktober jl. in de Raadscommissie Mens en Maatschappij alsmede de beraadslagingen en de bestuurlijke reactie over het rapport in de Raadscommissie Bestuur en Middelen op 11 november jl. over het onderzoek d.d. juli 2025 van het Verwey-Jonker Instituut in opdracht van de Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (WVOLV) naar de vervulling van wettelijke gemeentelijke rollen en taken voor statushouders en gezinsmigranten in Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg;

constaterende dat:

- de Rekenkamer in haar recente rapport over de inburgering van statushouders in Wassenaar vermeldt dat er sprake is van knelpunten in de uitvoering van de Wet inburgering;
- er onder meer signalen bestaan van onvoldoende regie, beperkte informatie-uitwisseling en onvoldoende monitoring van de voortgang van inburgeringstrajecten;
- er, ondanks de wens van de gemeentelijke consultants, er tot hun frustratie geen enkel sanctie-instrumentarium wordt ingezet wanneer statushouders structureel wegblijven bij inburgeringslessen;

overwegende dat:

- succesvolle inburgering essentieel is voor de zelfstandige participatie van statushouders in de Wassenaarse samenleving;
- het ontbreken van consequenties bij het niet-volgen van inburgeringscursussen de effectiviteit van het gemeentelijk beleid ondermijnt;
- een steviger regierol, inclusief het toepassen van passende maatregelen bij niet-naleving, bijdraagt aan een succesvolle uitvoering van de Wet inburgering;
- de aanbevelingen van de Rekenkamer duidelijke handvatten bieden voor structurele verbetering;
- beleid het deelnemen van vrouwelijke statushouder kan bevorderen hetgeen bijdraagt aan de emancipatie van vrouwelijke statushouders;

draagt het college op:

1. Vóór 1 april 2026 een verbeterplan aan de raad voor te leggen waarin staat hoe de gemeente uitvoering zal geven aan de aanbevelingen van de Rekenkamer ten aanzien van het handhavings- en sanctiebeleid, inclusief concrete maatregelen, planning en verantwoordelijken.

2. Het handhavings- en sanctiebeleid te versterken, door helder vast te leggen welke stappen worden gezet wanneer statushouders structureel niet deelnemen aan verplichte inburgeringsactiviteiten.
3. De gemeentelijke regie te versterken, onder andere door afspraken met ketenpartners (zoals taalaanbieders, COA en welzijnsorganisaties) expliciet vast te leggen en hierover periodiek te rapporteren.
4. De monitoring te verbeteren door een structurele systematiek op te zetten waarmee voortgang, resultaten en knelpunten van inburgeringstrajecten inzichtelijk worden gemaakt.
5. De raad halfjaarlijks te informeren over de voortgang van de verbetermaatregelen, inclusief toepassing van handhavingsinstrumenten.

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting

Het rapport van de Rekenkamer doet o.a. de aanbevelingen m.b.t. de inburgering van statushouders de registratie van participatie en werkkuitstroom op orde te brengen, een boetebeleid en duidelijke protocollen in te voeren en te komen tot intensieve samenwerking tussen gemeenten en ketenpartners.

Gemeenten hebben onder de Wet inburgering 2021 (Wi2021) verschillende bevoegdheden om naleving van inburgeringsverplichtingen door statushouders af te dwingen. De belangrijkste zijn de volgende.

1. Regierol en verplichtingen

- Gemeenten stellen een Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op, waarin afspraken over leerroute, participatie en begeleiding worden vastgelegd. Het PIP is een beschikking: dit geeft gemeenten juridische grond om verplichtingen te handhaven.

2. Handhavingsinstrumenten

- Bestuurlijke boetes:
 - Bij niet verschijnen of onvoldoende meewerken aan de brede intake (inclusief leerbaarheidstoets).
 - 1e keer: schriftelijke waarschuwing.
 - 2e keer: boete van € 250.
 - 3e keer: opnieuw € 250 en PIP wordt eenzijdig vastgesteld.
 - Bij niet nakomen van afspraken in het PIP (bijv. taallessen, MAP, PVT):
 - Boete per overtreding: € 50.
 - Maximaal € 800 per jaar en € 2.400 gedurende de inburgeringstermijn (3 jaar).
- Verrekening met uitkering:
 - Boetes kunnen worden verrekend met de bijstandsuitkering (Participatiewet).
- Verlaging uitkering:
 - Bij schending van verplichtingen uit de Participatiewet (bijv. niet-meewerken aan participatie).

3. Overige bevoegdheden

- Aanpassen PIP: Gemeenten kunnen leerroute of intensiteit van begeleiding wijzigen.
- Opschorten of beëindigen ontzorging: Bij onvoldoende medewerking aan financiële zelfredzaamheid.
- Verlenging inburgeringstermijn: Alleen bij niet-verwijtbare redenen (via DUO).

Ben Paulides,
Democratische Liberalen Wassenaar (DLW)